

Gerhard Probst

Anotace

- Výše jízdného je tématem, o kterém se často diskutuje v období voleb, kdy se politici velmi krátkozrace předhánějí v tom, o kolik jízdné sníží.
  - Populismus poškozují finanční udržitelnost systémů veřejné dopravy – vyhýbá se nutnosti zajistit dostatečné zdroje na investice do kvality a kapacity.
  - Inteligentní přístup propojuje tarifní politiku s celkovým řízením mobility. Zohledňuje možnost ovlivňovat podmínky používání automobilů, například počtem dostupných parkovacích míst a stanovením výše parkovného.
  - Zvyšování obecních poplatků za parkování zvyšuje příjmy a zároveň vytváří obrovskou pobídku k tomu, aby lidé cestovali autobusem nebo vlakem.
  - Případová studie z Norimberka ukazuje, že zdvojnásobení parkovného přispělo k tomu, že lidé ve vyšší míře používají prostředky veřejné dopravy. Studie představuje jeden z mála příkladů, kdy byla výše jízdného a parkovného optimalizována současně. V Norimberku bylo jízdné optimalizováno s cílem snížit schodek příjmů veřejné dopravy. Hlavní zásadou bylo poskytnout větší slevy těm cestujícím, kteří si koupí více než jen jednu cestu – od karnetů až po celoroční jízdenku. Dále se úprava tarifu zaměřila na paušální jízdné s poskytnutím výraznější slevy za cestování v době mimo špičku; vedlo to k téměř stoprocentnímu nárůstu poptávky po tomto typu jízdného. Celkově se podařilo zvýšit příjmy o více než 10 % a také poptávka vzrostla o 5 až 6 %. Tato zkušenost kontrastuje s dřívějším zvyšováním jízdného, kdy plošné zdražení o 10 % vedlo k mírnému poklesu počtu cestujících a k dlouhotrvajícím projevům nevole veřejnosti.
  - Cílem úpravy jízdného v Innsbrucku bylo podpořit nárůst podílu udržitelných druhů dopravy, aniž tím dojde ke zvýšení schodku rozpočtu veřejné dopravy. Toto východisko bylo zapracováno do celkové dopravní politiky. Před úpravou jízdného byly všechny povrchové parkovací plochy zařazeny do systému řízení dopravy v klidu a parkovné výrazně zvýšeno. Úvahy o cenové konkurenceschopnosti vedly k zavedení jednoduchých produktů typu denních parkovacích lístků pro vozidla jednotlivých velikostních skupin.
- Případová studie z Regensburgu ukázala, že nová denní jízdenka pro dvě dospělé osoby může úspěšně nahradit dřívější denní jízdenku pro jednu osobu. Tato nová jízdenka přinesla velkou pobídku k cestování v malých skupinách a podstatně zvýšila poptávku po cestování mimo špičku.
- Snížené jednoduché paušální tarify pro seniory jsou politicky velmi korektní – jsou však životaschopné ekonomicky? Případová studie z Tyrolska je důkazem, že tento přístup může být úspěšný.
  - Pro různé zdroje příjmů existují různé cenové struktury. Do této kategorie lze zahrnout opatření založená na ochotě hradit jízdné na straně zainteresovaných subjektů a podniků, jež mají přínos z dobře fungující veřejné dopravy, a dále paušální jízdné za uzavřené skupiny uživatelů. Posledně zmíněný systém je uplatňován na všech velkých univerzitách v Německu. Každý student hradí semestrální poplatek zahrnující veřejnou dopravu bez ohledu na to, zda prostředky veřejné dopravy sám cestuje!